

PRVNÍ POMOC 11. 06. 2016

Otrava alkoholem

porucha koordinace pohybů, nestabilita, vrávorání a pády nesrozumitelná řeč, těžká porucha artikulace zvracení (v tomto stadiu hrozí i vdechnutí...

Otrava alkoholem, respektive akutní intoxikace etanolem patří k poměrně častým druhům otrav v České republice. S otravou alkoholem se můžete setkat po zvláště bujaré párty, ale také u osob, které chtějí svůj problém utopit v alkoholu. Otrava alkoholem může končit až smrtí, proto je velmi dobré vědět, jak poskytnout první pomoc těžce podnapilému člověku.

Podnapilost lze dělit na lehkou, střední a těžkou. **Těžká podnapilost**, čili **otrava alkoholem**, může být v krajním důsledku i **smrtelná**. Smrtelná dávka etylalkoholu se u dospělého pohybuje mezi 250 – 750g, což je cca 600 – 1800 ml 40% alkoholu, pokud se toto množství vypije do 30 minut. Toto množství odpovídá hladině alkoholu v organismu v rozmezí **3,5 – 5 promile**.

Nicméně u každého dochází k otravě alkoholem při různém množství promile v krvi. Někteří trénovaní pijáci zvládnou bez většího akutního ohrožení i více, zatímco např. **u dětí a mladistvých je otrava alkoholem obzvláště nebezpečná** a dochází k ní mnohem dříve, neboť játra mladých lidí nedokáží alkohol odbourat tak rychle. Velice nebezpečné je rovněž požívání alkoholu spolu s jinými chemikáliemi, jako jsou léky, drogy aj.

Jaké jsou příznaky těžké podnapilosti?

- porucha koordinace pohybů, nestabilita, vrávorání a pády
- nesrozumitelná řeč, těžká porucha artikulace
- zvracení (v tomto stadiu hrozí i vdechnutí zvratků)

- může dojít i k poruchám vědomí
- ztráta kontroly nad vyměřováním
- snížené vnímání bolesti

Jaké jsou projevy velmi těžké a nebezpečné podnapilosti?

- kóma
- křeče
- podchlazení
- zvracení (se zvýšeným nebezpečím vdechnutí zvratků a následným udušením)
- útlum dýchání, až celkové selhání krevního oběhu
- nastává otrava alkoholem

Těžká stadia otravy se projevují nízkým krevním tlakem, nízkou hladinou krevního cukru, typickým zápachem, dochází k poruchám vědomí, až bezvědomí, následné zástavě dechu, krevního oběhu. **To vše může skončit i smrtí**, pokud není opilému poskytnuta první pomoc.

V případě velmi těžké podnapilosti je nezbytné přivolat lékařskou první pomoc, protože reálně hrozí otrava alkoholem!

První pomoc a otrava alkoholem - co dělat?

- Podnapilou osobu je nutné mít **pod stálým dohledem**.
- Kontrolujte, zda podnapilý dýchá, případně udržujte průchodnost dýchacích cest.
- Pokud je dýchání v normě, uložte podnapilého do stabilizované polohy na boku.
- Podnapilý může mít ještě značný obsah alkoholu v žaludku, otrava alkoholem se může ještě dále stupňovat! Proto **opakovaně kontrolujte vitální funkce**.
- U podnapilých, kteří jsou při vědomí, se pokuste **vyvolat zvracení**, aby nedocházelo k dalšímu vstřebávání alkoholu ze žaludku do krve. Zvracení lze účinně vyvolat vypitím solného roztoku (sůl rozpuštěná ve vodě a mechanické podráždění kořene jazyka).
- Podnapilým **zabraňte další konzumaci alkoholu**.
- Zamezíme případnému podchlazení, podnapilého udržujeme v teple.
- Pokud podnapilý dýchá velmi povrchně, promodrávají mu rty, upadá do bezvědomí a nereaguje na bolestivé podněty, **okamžitě volejte ZZS na tel. číslo 155**.
- V případě zástavy krevního oběhu je nutné **neprodleně zahájit resuscitaci!**

První pomoc - resuscitace podnapilého v bezvědomí, nepřímá masáž srdce

- dlaň jedné ruky položit palcovou stranou dlaně na střed hrudní kosti
- na hřbet této ruky položit druhou ruku
- naklonit se horní polovinou těla nad postiženého s napjatými lokty
- rytmicky stlačovat hrudník do hloubky cca **6-8 cm**
- frekvence je asi **100 stlačení za minutu** (2 za sekundu)
- masáž srdce musí být vždy prováděna oproti tvrdé podložce!

Otrava alkoholem u dítěte

Pokud jde o dítě, u kterého máte byť jen podezření na otravu alkoholem, **neprodleně transportujte dítě k lékaři!** Otrava alkoholem u dětí může probíhat atypicky (jinak než u dospělých), bez

standardních průvodních jevů popsaných výše. Také dávka alkoholu schopna vyvolat otravu je rapidně nižší.

Nezapomínejte, že alkohol je obsažen i v různých úklidových a kosmetických prostředcích jako jsou parfémy. Pokuste se vyvolat zvracení, pokud je to možné (ne u dětí mladších 6 měsíců, není vyvinutý zvracivý reflex). Pokud dítě vezete k lékaři, dejte pozor, aby se cestou nezadusilo zvratky. Klasická pozice v autosedačce je naprosto nevhodná. Doporučuje se **dítě položit břichem** přes kolena dospělého s hlavou otočeno na bok.

Otrava metanolem (metylalkoholem)

Metanol je látka podobná etanolu. Používá se jako **přísada do ředidel a rozpouštědel**. Má stejnou chuť i barvu a spolehlivě je od sebe odlišit lze pouze laboratorně. Metanol je ale mnohem nebezpečnější. Bohužel se jedná o látku, která **může vzniknout při nekvalitně prováděné destilaci alkoholu**. V roce 2012 došlo k masivním otravám metanolem.

Otrava metanolem je velice vážná, **smrtelná** a ti, kteří ji přežijí, jsou ohroženi trvalým poškozením zdraví. Metanol se někdy v alkoholu objeví. Důvodem bývá zanedbání správného postupu při destilaci v palírnách. Samotná otrava metanolem nastupuje pomaleji, pokud se nachází v alkoholu a je tedy zároveň požíván i etanol.

Nejúčinnější formou léčby je **hemodialýza**, kterou dojde o odvedení metylalkoholu z těla. Jako protijed (metanolové antidotum) se používá právě **čistý etanol**. Etanol se totiž chová tak, že soutěží s metanolem o enzym, který oba metabolizuje (alkohol dehydrogenáza), a tím snižuje tvorbu toxických produktů při rozkládání metanolu, tj. na formaldehyd a kyselinu mravenčí.

Otrava metanolem a její příznaky

- počáteční stav je podobný běžné opilosti (požití etanolu)
- postižený má bolesti hlavy, zvracení, bolesti břicha, ztuhlost šíje
- zrakové poruchy jsou důležitým signálem této otravy – rozmazané vidění, černobílé vidění, rozšíření zornic, překrvení sítnice, až oslepnutí (může být i trvalé)
- křeče, nízký krevní tlak, útlum
- nepravidelné dýchání – hyperventilace – zrychlené dýchání vznikající při metabolické acidóze
- poruchy srdečního rytmu
- bezvědomí, hluboké kóma
- útlum dechového centra, v krajním případě smrt

Při podezření na otravu metanolem **neprodleně přivolejte ZZS na tel. 155!** Poté **poskytněte postiženému první pomoc:**

- vhodné je **navození zvracení** (vypití solného roztoku)
- etanolová léčba – doporučuje se vypít **2 až 4 panáky tvrdého alkoholu** prověřené kvality
- transport do nemocnice je vždy nutný, **výplach žaludku** musí být proveden co nejdříve!